

передумов розгортання боротьби за «новий світ» у Великій Британії 60-х років ХХ століття та їх віддзеркалення у рисах головного героя роману «Заводний апельсин». У статті повідомляється, що тип протагоніста-«антигероя» як критерій вкрай антисоціального, аморального, позбавленого людських цінностей, цинічного літературного персонажа, що має садистські схильності, є свідченням змін у людському дусі на гірше і був зображений автором роману для правдивого опису положення англійського суспільства, ураженого боротьбою проти «старомодного» світу зі своєю мораллю та ідеалами. Було також досліджено, як автор роману простежує розвиток свого персонажа від його виклику суспільства на дуель до зворотного виклику державної медичної установи цього персонажа на схожу дуель шляхом примусового проходження лікування, яке перетворює його на людину, не спроможну більше залишатися самою собою. Результатом цього стали зміни у світовідчутті та соціальній поведінці персонажа, які зображуються автором у фінальних сценах роману. Було доведено, що у романі привалюють гуманістичні погляди письменника. Вони доносять ідею, що позбавлення особистості її індивідуальності шляхом примусових з боку держави заходів асоціюється з маніпуляцією людським розумом та може привести до знеособлення людини. Таким чином, у статті було визначено, що головному персонажеві роману Е. Берджесса «Заводний апельсин» притаманні всі риси образу «антигероя».

Ключові слова: *герой, антигерой, неороман, «новий роман», антироман, неоавангардистський роман, «мінус-прийом», «антилітература».*

УДК 821.161.209 Фра

В. В. Дуркалевич

ПРИГАДУВАННЯ ЯК ПЕРЕ/ФОРМУЛЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО МІФУ У ТВОРЧОСТІ ІВАНА ФРАНКА

Стаття є спробою реконструкції особливостей моделювання індивідуального міфу в автобіографічному наративі І. Франка. Показано, що спогадовий простір конститується у вигляді канонічних та апокрифічних автокреативних практик, які дозволяють експериментувати з наративною ідентичністю.

Ключові слова: *індивідуальний міф, автонаративна практика, автобіографічний наратив, автокомунікація, автобіографічна пам'ять, пригадування, життєва історія.*

Особливості моделювання Франкового автобіографічного наративу у плані антропології, аксіології й епістемології дозволяють акцентувати на розмаїтті його контекстуалізації й реінтерпретації. Одним із шляхів контекстуалізації, а отже, й реінтерпретації, Франкової творчості автобіографічного типу може слугувати актуалізація проблематики *індивідуального міфу* як осердя інтерналізованої *життєвої історії*.

Наративістичне трактування категорії *індивідуального міфу* як історії, у якій окреслюється ідентичність, артикулюється система особистісних цінностей й втілюється індивідуальна правда може розглядатися як своєрідна методологічна альтернатива щодо існуючих у вітчизняному літературознавчому дискурсі пропозицій

схоплення міфу. Йдеться тут, зокрема, про пропозиції Т. Мейзерської, для якої міф – одна із форм художнього мислення, що базується на переведенні підсвідомого у вербальні форми свідомості [3]; Я. Поліщука, котрий акцентує на «окремішній версії індивідуально-творчої констеляції архетипної семантики різних культурних епох» у міфологічному світі модернізму [5]; О. Забужко, яка зосереджується на осмисленні національно-консолідуючого авторського міфу [2]; авторів колективної монографії «Міфопоетичні образи в художньому світі Івана Франка», котрі за предмет дослідження обирають «естетично трансформований міфологізм як важливий компонент іконосфери Франкового художнього світу» [4] чи Л. Демидюк, котра зосереджується на дослідженні міфологічної парадигми як «найбільшої структурної одиниці авторського міфу», а сам міф розглядає як «ментальний феномен, породжений міфологічним мисленням, що існує в людській свідомості поряд із логічним (науковим)» [1, с. 3].

Життєва історія й індивідуальний міф є структурами людського розуміння й саморозуміння, які охоплюють людське життя, процеси, що розгортаються у часі й події, які відбуваються у світі, в цілісні структури сенсу. Ці структури сенсу функціонують як моделі (само)інтерпретації у межах автобіографічної нарації як тексту культури. Вони випереджають такий текст, є умовою його творення. Виявити ці структури можна у процесі аналізу текстів культури. У такий спосіб проявляється антропологічний вимір автобіографічної нарації.

Окреслена ситуація зумовлює **актуальність** запропонованої роботи, **метою** якої є з'ясування особливостей репрезентації індивідуального міфу як глибокої семантичної структури Франкового автобіографічного наративу. Сформульована у такий спосіб мета зумовлює потребу розв'язання наступних **завдань**: а) реконструювати основні аспекти моделювання індивідуального міфу, б) показати його динаміку, в) з'ясувати особливості еволюції індивідуального міфу в автобіографічному наративі І. Франка.

У семіосфері Франкової прози існує ціла низка текстів, за якими віддавна зберігається статус творів про/для дітей. Йдеться передусім про такі оповідання І. Франка, як «Малий Мирон», «Микитичів дуб», «Грицева шкільна наука», «Оловець», «Отець-гуморист», «Schönschreiben», «Під оборогом», «У столярні», «У кузні», «Борис Граб», «Гірчичне зерно». Рецептивному просторові, який сформувався навколо згаданого корпусу творів, притаманна зорієнтованість на три основні коди – морально-етичний, психологічний та біографічний. Ця зорієнтованість не є винаходом радянського чи новітнього франкознавства, а функціонує, радше, як глибока/інваріантна структура, вписана у пам'ять дискурсу ще сучасною Франкові аудиторією.

Наративна реконструкція світу в оповіданнях «Малий Мирон», «Микитичів дуб», «Мій злочин», «У кузні», «Злісний Сидір», «Грицева шкільна наука», «Оловець», «Schönschreiben», «Отець-гуморист», «У столярні», «Борис Граб», «Гірчичне зерно», «Під оборогом» є реконструкцією світу, котрого нема, світу, вписаного у ландшафт спогаду. Будучи простором, котрий пам'ятає, автобіографічний наратив не тільки оперує унікальною референційністю, але й сигналізує про *implicite* вписану у неї травму втрати. Шлях до наративної реактуалізації світу, який асоціюється із «там» і «тоді» унікального батьківсько-материнсько-синівського мікрокосму, веде через досвід його втрати. Окремі фрагменти листів до О. Рощкевич, О. Хоружинської та М. Драгоманова дозволяють стверджувати, що у межах епістолярного дискурсу І. Франка функціонують дві засадничі схеми артикуляції травматичного досвіду втрати – експліцитна – як вичерпне ословлення катастрофи, що відбулася *in illo tempore* та імпліцитна – як позірне дистанціювання від драматичних подій минулого.

З часом, однак, і про це свідчать перші літературні спроби митця, досвід дитячої травми перестає сприйматися як факт *stricte* емоційний, факт приватної біографії, біографії-для-себе. Перспектива часу дозволяє митцеві поглянути на драматичну подію, котра відбулася у «там» і «тоді», як на *простір значення*, що вимагає глибшого осмислення й упорядкування. З перспективи «тут» і «тепер» досвід втрати починає розглядатися як своєрідний імпульс для урухомлення процесів символічної ідентифікації зі світом цінностей і значень, репрезентованих батьком як однією із ключових постатей приватної міфології. Важливу роль у контексті моделювання ідентифікаційного дискурсу відіграли Франкові поеми «Історія товпки солі» та «Святий Валентій».

В обидвох поемах світ, що розгортався «там» і «тоді», асоціюється передусім із ключовою фігурою батька. В обидвох поемах йдеться також про припинення існування цього світу. Єдиним шляхом, котрий веде до реактуалізації *illud tempus* та його системи цінностей, є шлях пригадування. У поемі «Історія товпки солі» ця умова реалізується у формі подвійного акту реконструкції – з наративної перспективи сина й перспективи «духового» сина, наверненого грішника. Натомість у поемі «Святий Валентій» головним механізмом моделювання розповіді про батька, а отже, семіотичним механізмом надавання сенсу діям і подіям, виявляється метамнемонічна активність наратора.

Якщо у поемах і присвятах факт духовної ідентифікації з батьком лише сигналізує проблематику закоріненості «я» у певних «там» і «тоді», то в низці автобіографічних оповідань, серед яких й «Малий Мирон», «Микитичів дуб», «Мій злочин», «У кузні», «Злісний Сидір», «Грицева шкільна наука», «Оловець», «Schönschreiben», «Отець-гуморист», «У столярні», «Борис Граб», «Гірчичне зерно», «Під оборогом», світ найближчих *topos* і *antropos* отримує свою докладну конкретизацію. Що більше, автобіографічний наратив конституюється як акт реконструкції самого процесу закорінення – надавання світові статусу «свого» світу, світу, позбавленого мортальної остаточності (батьки у ньому тривають вічно), світу, у якому все починається спочатку.

Простір дитинства, простір, у якому все починається спочатку, відкривається-упорядковується-освоюється з перспективи інакшої – «дивної» – дитини. Осердям цього простору є вітцівська *xata*. У світі малого Мирона відкривання-освоєння-пізнання відбувається не тільки на лінії «дитина – природа», але й на лінії «Мирон – Мирон», конституюється, отже, як активний процес самопізнання й автокомунікації. Якщо простір, у якому для малого Мирона все починається спочатку, має вигляд кількох, взаємно вписаних у себе концентричних кіл (хата – обійстя – сад – річка – пастівник – решта світу), то антропосфера, котра належить до «там» і «тоді» й без котрої отих «там» і «тоді» неможливо уявити, конституюється у вигляді персонологічної тріади «батько – мати – син». Ключові фігури батька й матері творять духове осердя Миронового світу, гарантують почуття безпеки і стабільності його «дивному» дитячому «я», накреслюють горизонт цінностей і формують ландшафт емоційної прив'язаності. Знаменно, що антропосфера, до якої відсилає наративна ситуація оповідання, є передусім логосферою: реляції «Мирон – батько» й «Мирон – мати» є реляціями слова. Логосфера так само, як і простір дитинства, виразно диференційована й наділена різними функціональними реестрами. Незважаючи, однак, на різницю у функціонуванні батькового й материного голосів, що має місце у поверхневій структурі наративу, на рівні глибокої структури оповіді зберігається скрипт їхньої типологічної близькості. Голос матері так само, як і голос батька, є голосом-оберегом, без якого не можна уявити світу дитинства, світу, у якому все починається спочатку.

Для «я», котре пам'ятає, розповідь про «там» і «тоді» не можлива без нав'язування до глибинного сенсу батькової кузні. Цей мнемотоп так само, як і вітцівська хата, належить до ключових у семіосфері спогаду. Проте якщо знаковість вітцівської хати – це знаковість домашнього огнища, то знаковість кузні – це знаковість творчого вогню. У просторі батькової кузні сусіди стають спільнотою, яку об'єднує вогонь і слово – сила вогню і сила слова народжують світ *ab origine*.

Дім, обійстя, околиця *від початку* формують межі «свого», близького, добре знаного світу. Відкривати-освоювати цей світ означає наділяти його певною системою значень. «Свій» світ нерозривно пов'язаний також із глибоким емоційним досвідом «я». Пізнаний-освоєний світ переростає межі звичайних просторових категорій, набуваючи значення аксіологічної, антропологічної, духовної та морально-етичної *axis mundi* («рідна сторона»). Одночасно цей світ є найбільш відчувальним світом – світом запахів, барв і смаків. Світ, який освоюється-переживається у такий спосіб, слугує важливим джерелом самоідентифікації й самототожності, дозволяючи людині бути людиною певного місця. Одним із ключових топосів, які несуть із собою історії-скрипти, є топос Дрогобича. Спосіб, у який кристалізується цей топос в розповідях дорослих, спонукає дитяче «я» до побудови семантичних та емоційних його відповідників. Відтак світ «розказаного» Дрогобича сприймається як відлякуючий антисвіт, а той, хто побував у його нетрях, ніколи вже не належатиме до спільноти таких, як «ми». Як певний нараційний проект з'являється Дрогобич спочатку й у розмовах батьків, котрі вирішують віддати сина до школи. Увага сина, який є одночасно головним персонажем цих розмов, зосереджується на двох, овіяних загадкою, топографічних маркерах – «до міста» й «станція у Кошицької». Обидва сигналізують про таємничий простір, що розгортається десь там *по той бік* «рідної сторони», *по той бік* знаного й безпечного – «свого» – світу. За якийсь час віртуальний, не до кінця окреслений ще у дитячій свідомості образ «станції», отримує свою топографічну конкретизацію. Саме тут, у «столярні на бориславському тракті в Дрогобичі», проминуть три перші роки «міського життя» оповідача.

Якщо малий «недосвідний» школяр освоює текст «міської цивілізації» завдяки кільком колоритним постатям, що гуртуються навколо дому «цьоці» Кошицької, то учень нижчих та вищих гімназійних класів (оповідання «Борис Граб», «Гірчичне зерно») відкриває для себе універсум культури разом із фігурою мудрого старця. Дихотомія «учень – мудрий старець» функціонує в оповіданнях «Борис Граб» й «Гірчичне зерно» на рівні глибокої структури, однак підпорядковується двом різним принципам моделювання (автонараційної реконструкції). У першому випадку йдеться про принцип *універсалізації* індивідуальної історії, у другому – про її *деміфологізацію*. На різницю в аспекті моделюючого принципу виразно вказує й сам І. Франко. У передмові до збірки «Малий Мирон» і інші оповідання» автор сигналізує про диференціацію автобіографічного елемента та його вплив на жанрологічну ідентифікацію текстів.

Особливу роль у моделюванні індивідуального міфу відіграє, поза сумнівом, Франкове оповідання «Під оборогом», у якому принцип взаємонакладання різних часових пластів створює ефект референційного поля присутності, в якому можливе усе. Полемізуючи із представниками наївного біографізму, І. Франко акцентує на оповіданні «Під оборогом» як на одному із ключових у структурі автобіографічного наративу, підкреслюючи одночасно його моделюючий характер. Звідси трактування статті «В інтересі правди» як своєрідного герменевтичного ключа до розуміння світу оповідання «Під оборогом», який дозволяє глибше усвідомити інтегруючу, реконфігуруючу, автотерапевтичну, фабуляризуючу й автокреаційну функцію

я-нарративу. У семіосфері оповідання співіснують часові й подієві пласти (авторереференційний дискурс), які поза її межами ніколи не могли б становити єдиної цілості (фактографічний дискурс). Оповідання «Під оборогом» розпочинається епізодом повернення малого Мирона додому. Натомість фрагмент статті «В інтересі правди» сигналізує про «в значній часті правдивий образок із моїх дитячих літ, іще поки я пішов до школи» [6, с. 229]. Логіка позатекстових подій підказує, що той, хто повертається зі школи, не може *вже* зустрітися з батьком, батько, своєю чергою, не може *ще* шукати учня, який вертає з міста. Автобіографічний дискурс підкоряється, однак, зовсім іншій логіці – логіці активного ангажування самості у творення цілісної, наділеної сенсом життєвої історії, історії, у якій можливе усе.

Цікаво, однак, що Франкове моделювання індивідуального міфу з часом отримує цілком нове формулювання. У 1908 році з'являється друком текст, який можна інтерпретувати як своєрідний апокрифічний постскрипtum до старанно упорядкованої протягом кількох десятиліть життєвої історії. Йдеться про оповідання «Неначе сон», у якому присутні майже усі атрибути сформульованого раніше індивідуального міфу із його: *топографією*: «Новенька селянська хата з білими стінами, з ясними вікнами, збудована в дві половини, під насупленою стріхою, в віночку розлогих верб і яблунь, що хиляться над нею, осяяна блиском літнього південного сонця» [7, с. 318]; *антропологією*: «В хаті полуднують поспішаючи, голосно калатають дерев'яні ложки о посуду, гомонить весела розмова» [7, с. 319]; *аксіологією*: «Неначе ві сні, виринають перед моєю душею забуті тіні давньої минувшини, рисуються виразними силуетами на тлі крайобразу мого рідного села і промовляють до мене давно нечутими, простими тихими словами. І ворухать моє серце, і витискають сльози на очі. Чи маю вас ловити, тіні, сіттю слова? Чи маю виводити на денне світло те, що примерещилося мені в сонній уяві?» [7, с. 318].

Радикальної зміни у цій автонараційній версії зазнає передусім перспектива моделювання антропологічного осердя індивідуального міфу. Фігура, яка досі була ключовою, виразно усувається в тінь, поступаючись першістю таємничому золотоволосому конкурентові: «Всі кликали його Нестором. Він служив у попа і разом з тим був за дяка при церкві та радував людські душі своїм чудовим голосом» [7, с. 320]. Власне ієрогамічні реляції Нестора й Марисі мають дати початок тріадичній дійсності, доповнюючи її засадничим елементом – винятковою дитиною: «Ти моя квіточко! Ти моя радість! Шкода тебе для такого нездари, як твій муж. Я знала, що ти відчуєш се й сама. Та проте будь благословенна в Бога, що прийшла звеселити нашу хату. І приведи мені внука, щоб був гідний тебе і мав таку золоту головку, як він (себто Нестор. – В. Д.)» [7, с. 322]. Якщо в оповіданні «Під оборогом» механізми спогаду-спалаху й фальшивого спогаду актуалізують ідею вічного повернення й вічної зустрічі з турботливими й люблячими батьками, то в оповіданні «Неначе сон» конструюється своєрідна апокрифічна версія про власний початок, версія із виразним акцентом інтергенеративності, що проявляється передусім в розбудові семантичної присутності постаті господарєвої матері та її аксіологічної перспективи й поведінкової стратегії.

Запропоноване дослідження показує, що спогад розкриває, у який спосіб простір стає «моїм» простором, місце стає «моїм» місцем, краєвид стає «моїм» краєвидом, а світ стає «моїм» світом. Історія «я», котре пам'ятає, не зводиться, однак, до історії певного місця. Кожна історія виростає і закорінюється також в унікальному світі антропос. «Свого» простору немає без «своїх» людей. Якщо топографічне осердя «свого» світу творить «свій» дім, то антропологічне осердя «свого» світу репрезентують батьківська і материнська фігури. Творення індивідуального міфу у межах автонаративного проекту завжди розгортається у часі, конститується як спроба

упорядкування минулого, його опрацювання й інтеграції. Моделювання життєвої історії є також актом автотерапевтичним, актом збирання у цілісність, глибокого ангажування в опрацювання власної тіні.

Реконструкція особливостей моделювання індивідуального міфу дозволяє стверджувати, що і канонічна, й апокрифічна версії Франкової побудови індивідуального міфу пов'язані із пригадуванням як реконструкцією, переробкою й переписуванням того, що найважливіше. У спогаді *свій* світ, його символічна топографія й антропологія стають тим, що не минає.

Список використаної літератури

1. Демидюк Л. М. Міфологічна парадигма поезій Миколи Воробйова : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.06 / Лілія Мирославівна Демидюк; Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка. – Львів, 2010. – 21 с. ; Demydiuk L. M. Mifolohichna paradyhma poezii Mykoly Vorobiova : avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. filol. nauk : spets. 10.01.06 / Liliia Myroslavivna Demydiuk; Lvivskyi nats. un-t im. Ivana Franka. – Lviv, 2010. – 21 s

2. Забужко О. Шевченків міф України. Спроба філософського аналізу / О. Забужко. – Київ : Факт, 2006. – 148 с. ; Zabuzhko O. Shevchenkiv mif Ukrainy. Sproba filosofskoho analizu / O. Zabuzhko. – Kyiv : Fakt, 2006. – 148 s.

3. Мейзерська Т. Проблеми індивідуальної міфології: Міфотворчість Т. Шевченка / Т. Мейзерська. – Одеса : Астропринт, 1997. – 128 с. ; Meizerska T. Problemy individualnoi mifolohii: Mifotvorchist T. Shevchenka / T. Meizerska. – Odesa : Astroprint, 1997. – 128 s.

4. Міфопоетичні образи в художньому світі Івана Франка : (ейдологічні нариси) / К. Дронь, Б. Тихолоз, Н. Тихолоз, А. Швець; за наук. ред. Б. Тихолоза. – Львів : Простір М, 2007. – 336 с. ; Mifopoetychni obrazy v khudozhnomu sviti Ivana Franka : (eidolohichni narisy) / K. Dron, B. Tykholoz, N. Tykholoz, A. Shvets; za nauk. red. B. Tykholoza. – Lviv : Prostir M, 2007. – 336 s.

5. Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму / Я. Поліщук. – Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2002. – 392 с. ; Polishchuk Ya. Mifolohichniy horyzont ukrainskoho modernizmu / Ya. Polishchuk. – Ivano-Frankivsk : Lileia-NV, 2002. – 392 s.

6. Франко І. В інтересі правди // Франко І. Зібрання творів у 50-ти т. / І. Франко. – Київ : Наукова думка, 1983. – Т. 39. – С. 227–231 ; Franko I. V interesi pravdy // Franko I. Zibrannia tvoriv u 50-ty t. / I. Franko. – Kyiv : Naukova dumka, 1983. – Т. 39. – С. 227–231

7. Франко І. Неначе сон // Франко І. Зібрання творів у 50-ти т. / І. Франко. – Київ : Наукова думка, 1979. – Т. 22. – С. 318–322 ; Franko I. Nenache son // Franko I. Zibrannia tvoriv u 50-ty t. / I. Franko. – Kyiv : Naukova dumka, 1979. – Т. 22. – С. 318–322

Стаття надійшла до редакції 1.03.2016

V. V. Durkalevych

REMINISCING AS RE/FORMULATION OF INDIVIDUAL MYTH IN CREATIVITY BY IVAN FRANKO

The article deals with a reconstruction of the specific of personal myth modeling in autobiographical narration by Ivan Franko. The aim of this study is a revealing of reminiscing space as canonical and apocryphal practices of artistic self-creation which allow to experiment with narrative identity in autobiographical discourse.

The article gives a detailed analysis of deep semantic structure of autobiographical artistic works by Ivan Franko. The article focuses on such examples of writer's short artistic prose as: «Small Myron», «Pencil», «Schönschreiben», «Father humorist», «Mustard seed», «Borys Grab», «Mykytych's oak», «In the smithy», «On hayloft», «My crime», «In carpentry».

The specific of Ivan Franko autobiographical narrative in anthropological, axiological and epistemological dimensions allows different recontextualization and reinterpretation. The very representative way of new contextualization and reinterpretation of Ivan Franko's autobiographical type of creativity is an actualization such important research topic as personal myth and it's pivotal role in internalized life story.

The narrative context of understanding such category as personal myth allows to interpret it as the structural element of life story in which the delineations of personal identity and illuminating the personal values of an individual life take place. Personal myth allows oneself to understand who one is and how one should live.

The main idea of the article is the phenomena of specific semantic shifting in late Ivan Franko's autobiographical short prose. In semiosphera of short autobiographical texts personal myth is created as triadic anthropological – topographical – axiological structure. The anthropology dimension is represented by figural system which consists of some key great semantic figure – father, mother, and son. Another dimension – topographical – is represented by several space circles holding each other. In the center of this circular space construction the family house is situated. Another spatial structure is represented by smithy, garden forest, and Drohobych. Particular semantic dimension belongs to the space of male's narration which takes place in father's smithy. The reminiscing self/narrator pays great attention to this dimension, especially to those which are represented by father's parables.

In 1908 the novel «Like a dream» was published. The article underlines that in this text the author radically tries to rewrite his personal myth. The result of such kind of rewriting is represented by apocryphal story of narrator's enigmatic birth. The main change is taking place in deep semantic structure – in triadic anthropological dimensions. The narrator of this story has changed the central semantic figure, father.

The article underlines both – canonical and apocryphal – ways of personal myth modeling a significant role in constructing of narrative identity in Ivan Franko's autobiographical narration.

Key words: *personal myth, self-narrative practice, self-narrative, autobiographical memory, reminiscing, life story.*

УДК 82(477.62=14)(045)

Р. В. Кіор

УРУМОМОВНА ЛІТЕРАТУРА ГРЕКІВ ПРИАЗОВ'Я

У статті зроблено огляд творів грецьких приазовських письменників, що пишуть урумською мовою; розглянуто способи фіксації урумської мови; проаналізовано жанрово-тематичну своєрідність творів Валерія Кіора, Віктора Бороти та Кірікії Хавани. Окреслено перспективи розвитку урумської літератури греків Приазов'я.

Ключові слова: *приазовські греки, урумська мова, жанрова своєрідність, тематика, урумська література.*

Понад 230 років Приазов'я є місцем компактного проживання етнічних греків, які у 1778–1780 рр. переселилися з Криму.

В науковій літературі грецьке населення Приазов'я називається по-різному (надазовські, приазовські, донецькі, азовські, меотійські греки [4, с. 5]). Здебільшого і